

5de zondag vasten C

Joh. 8, 1-11

Vele grote mannen en vrouwen, broeders en zusters in Christus, hebben in de loop van de geschiedenis talloze geschriften nagelaten. Het is daarom misschien wel des te verwonderlijker, dat de grootste onder hen, Jezus, geen enkel geschrift heeft nagelaten. Alle geschriften over Jezus, dus ook de evangelies, zijn door anderen geschreven. De enige keer dat Jezus iets geschreven zou hebben, deed Hij dat op de grond. En dat hoorden we zojuist in het evangelie van vandaag.

Eeuwenlang hebben bijbeluitleggers hun hoofd gebroken over wát Jezus dan wel op de grond geschreven zou hebben. Want dat staat er niet bij. Hun pogingen zijn natuurlijk vruchteloos gebleven. Want volgens de evangelist Johannes doet het er helemaal niet toe wat Jezus geschreven heeft. Hij wil er, zoals we nog zullen zien, iets heel anders mee uitbeelden.

Het verhaal speelt zich af rondom een vrouw, die van overspel wordt beschuldigd. Natuurlijk door mannen. Dat was in die tijd, toen vrouwen nauwelijks rechten hadden, wel heel gemakkelijk. En ook vandaag zijn er nog wel vragen te stellen over de positie van de vrouwen in onze samenleving en in de kerk. Laten we het evangelie eens nader bekijken.

Daarin wordt géén oordeel geveld over de vrouw. Trouwens over niemand. Want die zogenaamde overspelige vrouw heeft een dubbele betekenis. Er kan, letterlijk, een gewone vrouw mee bedoeld zijn, maar ze kan ook model staan voor het hele volk. Een vrouw die overspel pleegt is dan een metafoor voor een volk dat zich van God zou hebben afgekeerd en de verkeerde weg zou zijn opgegaan. En schriftgeleerden van alle tijden, profeten, dominees, pausen en priesters, hebben daar steeds tegen gewaarschuwd. Sommigen ongetwijfeld uit oprechte zorg, anderen misschien wat teveel met het opgeheven vingertje.

Jezus doet het anders.

Tot twee keer toe buigt Hij zich naar de grond om iets op te schrijven en twee keer richt Hij zich weer op. Met het buigen en opschrijven wil Johannes niets anders uitdrukken dan dat Jezus het Levend Woord is dat ter aarde is neergedaald. Bij het zich weer oprichten richt Jezus, zelf het vleesgeworden Woord, de eerste keer het woord tot de Farizeeën en schriftgeleerden en zegt dan de beroemd geworden woorden: Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen. Heel goed wetend, dat dat natuurlijk niemand is. En ook de Farizeeën weten het maar al te goed. Ze kunnen dan ook niet anders dan afdruipen. Wanneer Jezus zich voor de tweede keer opricht, zegt Hij tot de vrouw, die achtergebleven is: Wie heeft u veroordeeld? En dan antwoordt zij: Niemand, Heer! Met die

uitspraak “Heer” erkent zij dat Jezus de Heer is, dat Hij het van de hemel neergedaalde Woord is.

En dan zegt Jezus twee dingen. Ten eerste: Hij veroordeelt haar niet. Ten tweede: Zondig niet meer. Met die tweede uitspraak “Zondig niet meer” wordt impliciet gezegd dat ze dus wel op een of andere manier gezondigd zal hebben. Maar Jezus pint haar daarop niet vast. Hij blijft haar beschouwen als een volwaardig mens die het verdient om nieuwe kansen te krijgen. Daarom veroordeelt Hij haar niet. En daarom veroordeelt hij ons niet.

Tot slot de vraag: Wie zijn wij?

Als het goed is alle drie:

Wij zijn ten eerste als de schriftgeleerden en Farizeeën, die soms de neiging hebben te snel over anderen te oordelen. Wij zijn ten tweede als die vrouw (die immers ook beeld is van het hele volk), ook vaak het slachtoffer van té snelle oordelen en vooroordelen van anderen. En ten derde mogen wij ook zijn als Jezus, wanneer wij van Hem, het Woord zelf, geleerd hebben om niet te veroordelen, maar de ander te bemoedigen, omdat die ander immers even fout èn even goed is als wijzelf.

Laat ons vanuit die gedachte verder gaan op weg naar Pasen.

Jan van de Laar, pastor